

Een nieuw bekertoernooi voor België en Nederland - 18 augustus 2015

door: Tsjalle van der Burg

De Eredivisie is begonnen en de voetbaltribunes zitten weer behoorlijk vol. Toch genereert onze competitie minder inkomsten dan de competities van grotere landen. In ons kleine land krijgen de clubs nu eenmaal minder geld van (vooral) tv-zenders en sponsors. Hierdoor kunnen ze spelers minder betalen en krijgen ze zwakkere teams.

Om hieraan iets te doen is in het verleden wel gepleit voor een 'Beneliga'. Hierin spelen de achttien beste clubs van de Lage Landen een volledige competitie van 34 wedstrijden. In de nationale competities van België en Nederland spelen dan alleen nog kleinere clubs als Westerlo, Lierse, Willem II en Sparta. Het idee achter de Beneliga was altijd dat die meer kijkers kan trekken dan een nationale competitie.

"Wie wil er nou spelen in een nationale competitie zonder de topclubs uit eigen land?"

Maar de plannen zijn nooit verder gekomen dan de tekentafel. Dat heeft te maken met het feit dat voetbal sterk gebaseerd is op traditie, en ook op nationale gevoelens. Daarom vinden de meeste fans van Anderlecht en Ajax hun eigen nationale competitie nog steeds het leukst. En de fans van Westerlo en Willem II zullen helemaal tegen een Beneliga zijn. Wie wil er nou spelen in een nationale competitie zonder de topclubs uit eigen land?

Wie in een sport van tradities iets nieuws wil beginnen, moet voorzichtig zijn.

Een nieuw bekertoernooi

Misschien zou er wel een Belgisch-Nederlands bekertoernooi kunnen komen, naast de traditionele bekertoernooien in die landen. In deze column doe ik hiervoor een voorstel. Ik geef er ook enkele argumenten voor, maar ik voeg daar aan toe dat er wetenschappelijk nog niets bewezen is. We zijn aan het brainstormen.

In mijn voorstel doen zestien clubs uit België en Nederland mee aan de achtste finales van het nieuwe bekertoernooi. Daarbij zitten alle clubs die in hetzelfde seizoen zijn uitgekomen in het hoofdtoernooi van de Champions League of de Europa League (samen mogelijk zeven). De overige clubs (mogelijk negen) moeten zich via voorrondes plaatsen. Die worden in de herfst gespeeld op dagen dat er ook wedstrijden in de Champions League of de Europa League zijn. met twee of drie voorrondes kunnen er in totaal 36 respectievelijk 72 clubs aan de voorrondes meedoen (in jaren dat er negen clubs zijn die zich moeten plaatsen via de voorrondes).

"Een lid van het Koninklijk Huis reikt de Beker der Koningen aan de winnaar uit"

De regels zijn min of meer dezelfde als die van ons nationale bekertoernooi. Zo worden de deelnemers door loting aan elkaar gekoppeld, en wordt in één wedstrijd beslist wie verder gaat. De finale wordt afwisselend in België en Nederland gespeeld. Daarbij reikt een lid van het Koninklijk Huis de Beker der Koningen aan de winnaar uit (een prijsvraag onder supporters zal waarschijnlijk een betere naam opleveren.)

Zal het toernooi populair worden? Wedstrijden tegen clubs als Anderlecht, Standard Luik, Brugge en Genk lijken voor Nederlanders zeker interessant. Omdat ze niet al te vaak voorkomen, kunnen ze zelfs een speciale aantrekkingskracht hebben. Verder krijgt de winnaar van het nieuwe toernooi het recht om uit te komen in de Europa League. Dit maakt de Beker extra interessant.

Tenslotte kan aan het toernooi een geldprijs van vijf miljoen euro gekoppeld worden. Dit zou mede gefinancierd kunnen worden uit de tv-inkomsten van de eredivisie en de Belgische Jupiler League (mocht dit er toe leiden dat de inkomstenverdeling tussen de clubs op lange termijn nóg ongelijker wordt omdat de grote clubs deze geldprijs erg vaak winnen, dan kan men dit compenseren door de tv-inkomsten van de twee nationale competities weer wat gelijkjer onder de clubs te verdelen. Per saldo hoeft de spanning in de competities en bekertoernooien in de Lage Landen dan niet minder te worden).

"UEFA-voorzitter Platini zal een initiatief voor een Belgisch-Nederlands bekertoernooi waarschijnlijk zeer waarderen"

De aan de beker gekoppelde plaats in de Europa League kan, bijvoorbeeld, afwisselend ten koste gaan van het aantal plaatsen voor Nederlandse clubs in de Europa League en het aantal plaatsen voor Belgische clubs. Maar misschien is dit niet eens nodig. UEFA-voorzitter Platini wil graag meer spanning in de competities, en heeft vroeger ook al eens voor een Beneliga gepleit. Daarom zal hij een initiatief voor een Belgisch-Nederlands bekertoernooi waarschijnlijk zeer waarderen. Sterker nog, hij hoort het te belonen met een extra plaats voor de Lage Landen in de Europa League.

Als het toernooi populair wordt komen Denemarken, Noorwegen en Zweden misschien wel met een soortgelijk toernooi. De winnaar van hun toernooi zou dan tegen onze winnaar kunnen spelen om de Vijfkoningenbeker (en misschien een plaats in de Champions League).

Problemen met de wedstrijdkalender

De vraag is nu of de nieuwe bekerwedstrijden wel in de wedstrijdkalender passen. Voor het

antwoord kijk ik vooral naar Nederland. Mogelijk gelden voor onze zuiderburen min of meer vergelijkbare argumenten.

Hoe de voorrondes van het nieuwe toernooi kunnen worden ingepast is al besproken. Het gaat hier alleen nog om de wedstrijden vanaf de achtste finales, en dus om vier wedstrijddagen. Waar halen we die vandaan?

Een eerste mogelijkheid is om onze clubs wat vaker twee wedstrijden per week te laten spelen, of de winstestop af te schaffen. Op zich kan dit best; in andere landen speelt men soms veel vaker dan in Nederland. Als onze clubs meer wedstrijden moeten spelen kan wel het probleem ontstaan dat de waarde van onze bekertoernooien (nog meer) wordt aangetast doordat topclubs daarin met hun tweede keus uitkomen, zodat de beste spelers zich kunnen richten op de reguliere competitie en plaatsing voor de lucratieve Champions League. Dit probleem valt op te lossen door aan de nationale bekertoernooien geldprijzen van miljoenen te verbinden, zoals boven al is voorgesteld voor het Belgisch-Nederlandse bekertoernooi.

"De play-offs om een plaats in de eredivisie moeten soms met één of twee weken worden uitgesteld. Jammer, maar het kan best"

Een tweede mogelijkheid is om de play-offs voor Europees voetbal aan het eind van het seizoen af te schaffen. Dit levert dan twee weken en vier wedstrijddagen op. Een enkele keer kan hierbij het probleem ontstaan dat een deelnemer aan de achtste finales van het nieuwe bekertoernooi ook moet meedoen aan de play-offs om een plaats in de eredivisie (welke wel blijven bestaan). En een heel enkele keer haalt zo'n deelnemer dan ook nog de halve finale van het nieuwe bekertoernooi. Dit betekent dat de play-offs om een plaats in de eredivisie (of een deel daarvan) soms met één of misschien zelfs met twee weken moeten worden uitgesteld. Jammer, maar het kan best.

Het kan, heel misschien, ook nog eens gebeuren dat een potentiële deelnemer aan het nieuwe toernooi in mei een Europese finale moet spelen. In dat geval worden de regels aangepast, indien de betreffende club dit wenst. Deze club speelt dat seizoen dan niet in het nieuwe bekertoernooi. De Beker der Koningen gaat dan in mei gewoon naar de winnaar van de finale. Echter, deze winnaar mag de beker slechts drie maanden houden. Daarna speelt men tegen de club die de Europese finale haalde. De winnaar krijgt dan de Beker voor de volgende negen maanden.

Overigens kan overwogen worden om het nieuwe bekertoernooi slechts eens in de twee jaar te organiseren, in seizoenen waarin geen WK of EK voor landenteams wordt gespeeld zodat er op de

speelkalender wat meer ruimte voor het clubvoetbal (en voor de noodzakelijke vakanties van spelers).

Nog meer flexibiliteit

Laten we nu eens als uitgangspunt nemen dat er speciale regels kunnen gelden in de jaren dat één van onze clubs de kwartfinale van een Europees toernooi haalt. In dat geval is nog meer mogelijk. Zo kunnen we dan voor het nieuwe toernooi ook de dagen gebruiken waarop de kwartfinales en halve finales van de Champions League worden gespeeld.

"Het lijkt mij dat het gebruik van de speeldagen van de Champions League voor het nieuwe bekertoernooi desnoods via de rechter afdwingbaar is"

Wil de UEFA dit wel toestaan? Dat is nog niet zeker. Maar stel eens dat de UEFA het niet wil. Ik ben een juridisch leek, maar het lijkt mij dat het gebruik van de speeldagen van de Champions League voor het nieuwe bekertoernooi desnoods via de rechter afdwingbaar is (tegen de wens van de UEFA in). Ik kan me namelijk als econoom niet voorstellen dat de mededingingswetten toestaan dat de rijkste clubs het monopolie hebben op bepaalde wedstrijddagen terwijl dit ten koste gaat van de kleinere clubs.

Even terzijde: het lijkt mij juridisch ook niet houdbaar dat de clubs in de Champions League in de meeste maanden het alleenrecht hebben op de dinsdagen en de woensdagen, terwijl het veel grotere aantal clubs dat Europa League speelt het met de donderdagen moet doen. Dat is vergelijkbaar met een situatie waarin mensen op vrijdag en zaterdag alleen naar een paar grote en dure bioscopen mogen, en op zondag naar de andere bioscopen. Het lijkt mij dat zoiets juridisch niet is toegestaan.

Er kan nu ook worden opgemerkt dat speeldagen van het nieuwe toernooi niet al aan het begin van het seizoen bekend hoeven te zijn. Eind februari, als we weten welke clubs uit Nederland en België nog Europees moeten spelen, is vroeg genoeg. Gegeven het voorgaande zijn er dan veel andere oplossingen mogelijk.

Ik noem er hier slechts één. Als geen enkele club uit Nederland en België een Europese kwartfinale haalt, dan zijn de wedstrijddagen voor de laatste vier ronden van ons nieuwe bekertoernooi in maart en april, en steeds ergens in het midden van de weken waarin ook Champions League wordt gespeeld. In dat geval blijven onze play-offs voor Europees voetbal aan het eind van het seizoen gehandhaafd. Als in een bepaald seizoen echter wel een Nederlandse of Belgische club een

Europese kwartfinale bereikt, dan worden de laatste vier rondes van het nieuwe toernooi na afloop van de reguliere competitie gespeeld en vervallen de play-offs voor Europees voetbal.

Over de diverse mogelijkheden zou verder moeten worden nagedacht. Maar voorlopig ligt mijn persoonlijke voorkeur bij het afschaffen van de play-offs om Europees voetbal. Het seizoen krijgt dan een nieuw en mogelijk sprankelend slot.

"In het voetbal is iets nieuws pas goed als ook tradities in stand worden gehouden"

Finale

Ik zie het al voor me. We zijn aan het eind van het seizoen 2016-'17. Na twee spannende halve finales tussen Nederlandse en Belgische clubs wordt het seizoen afgesloten met de eerste finale van het nieuwe bekertoernooi. Die finale wordt gespeeld in het meest sfeervolle stadion dat de Lage Landen hebben. En dat stadion trilt en juicht als de Beker der Koningen wordt uitgereikt aan de club die vroeger ook al de belangrijkste internationale prijzen als eerste naar Nederland wist te halen. Dat zou geweldig zijn, want in het voetbal is iets nieuws pas goed als ook tradities in stand worden gehouden.

Dr. Tsjalle van der Burg is verbonden aan de Universiteit Twente, en auteur van het boek

***Football Business. How Markets are Breaking the Beautiful Game.* Voor meer informatie:**

t.vanburg@utwente.nl